

2023 m. balandžio 20–21 d.

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas rengia mokslinę konferenciją

**PROFESORIAUS NORBERTO VĖLIAUS SKAITYMAI (XIV):
Apie velnius ir *velniavas* baltų religijoje ir mitologijoje**

skirtą Norberto Vėliaus (1938–1996) gimimo 85-osioms metinėms

Šiomet profesoriui, habilituotam humanitarinių mokslų daktarui, Lietuvos valstybinės premijos (1989) ir Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos (1993) laureatui, tautosakininkui ir mitologui Norbertui Vėliui būtų sukakę aštuoniasdešimt penkeri. Šia proga Lietuvių literatūros ir tautosakos institute rengiamoje jau keturioliktoje profesoriui skirtoje konferencijoje bus gvildenamos Norbertui Vėliui artimos ir itin rūpėjusios temos – velnias, nepaprasti žmonės ir kitokios *velniavos* baltų religijoje, mitologijoje ir tautosakoje.

Kviečiame įvairių mokslo sričių – folkloro, etnologijos, religijotyros, archeologijos, kalbotyros, menotyros, literatūrologijos ir kt. – tyrėjus teikti pranešimus šiomis temomis:

- velnio ir kitų jam artimų mitinių būtybių (laumių, raganų, aitvarų, kaukų ir kt.) pavidalai bei funkcijos;
- velnio ryšiai su mirusiais ir gyvaisiais;
- *velniavos* gyvųjų ir mirusiųjų santykiuose (neramos vėlės, vaidenimaisi, mirusiųjų kenkimas gyviesiems);
- nepaprasti žmonės (burtininkai, raganos, dvasregiai, vilkolakiai), jų veikla bei sąsajos su velniu;
- ypatingų socialinių grupių atstovų (burtininkų, žiniuonių, kaimo gydytojų, elgetų, kitataučių) statusas tradicinėje kaimo bendruomenėje bei mitiniai ir religiniai jų veiklos aspektai;
- personifikuotų ligų pavidalai ir jų mitinė raiška;
- žodžio ir veiksmo magija;
- nužiūrėjimas kaip kenkimo veiksmas tradicinėje kultūroje;
- erdvės ir laiko ribos sąlytyje su mitiniu pasauliu;
- su velniu ir jam artimomis būtybėmis susiję gyvūnai, augalai, grybai;
- psichotropinių medžiagų vartojimas ir jų ritualinė reikšmė.

Taip pat laukiame pranešimų, kuriuose būtų aptariamas Norberto Vėliaus mokslinis indėlis į baltų religijos ir mitologijos tyrimus, kviečiame pasidalinti prisiminimais apie bičiulį, bendradarbį, dėstytoją.

Pranešimų temas ir tezes (200–300 žodžių) iki **2023 m. kovo 15 d.** prašome siųsti Vitai Džekčioriūtei-Medeišienei: <vita.dzekcioriate@gmail.com>, nurodant laiško temoje „Vėliaus skaitymai 2023“.

Konferencija vyks Lietuvių literatūros ir tautosakos institute (Antakalnio g. 6, Vilnius).

Skaitytų pranešimų pagrindu parengti ir recenzentų teigiamai įvertinti straipsniai bus publikuojami periodiniame LLTI mokslo žurnale „Tautosakos darbai“.

Konferencijos organizacinis komitetas: dr. R. Racėnaitė (pirmininkė), dr. V. Džekčioriūtė-Medeišienė (sekretorė), dr. S. Bandoriūtė-Leikienė, dr. A. Kaniava, dr. J. Šlekonytė, dr. D. Vaitkevičienė.